

1968. *Retöfi Rácló*

/6/

XI. 6. 17.45 KJné.

- Könyvtáros Csillagtelepen.

---

244 Botond Edit riportja.

Csillagtelep Csepel déli részén fekszik, javarészt új település. 10.000 lakója van, akik zömükben a Csepel Vasmű dolgozói. A Szabó Ervin Könyvtár fiókja, amelyet most felkerestünk, a Radnóti Miklós Művelődési Házban tanyázik. Ritka jó feltételek között működik. Szép modern környezetben, számos kölcsönző-helyiséggel, szabadpolcos rendszerrel, napfényes szép olvasóteremmel. 1320 olvasója van és 15.000 kötettel rendelkezik.

Meissner Tamásné, a könyvtár vezetője mint megtudtam, bent lakik a városban és naponta utazik ki ide, Csepel déli részére, hogy ellássa könyvtárosi teendőit. Nem gondolt-e arra, hogy kényelmesebb lenne, ha bent dolgozna valahol a belvárosban?

- Kétségtelen, hogy megfordult a fejemben, lévén, hogy én is családanya vagyok és volna otthon egy s más tennivalóm, de mint ahogy az előbb éppen említette a külső feltételeket és a könyvtárnak az esztétikai helyzetét, ezt még megtoldanám egy szubjektív tényezővel is, ami ide vonz engem és nehezen ereszt el, ez pedig az olvasóközönség. Elfogultság nélkül mondhatom, hogy minden könyvtáros számára ilyen olvasóközönséget kívánok, talán jellemzésül egy apró epizódot elmondanék ezzel kapcsolatban. A közelmúltban járt kint nálunk egy kollega, ugynevezett repülős, aki hát mindig ott kölcsönöz, ahol éppen szükség van rá és ahol emberhiány van, és pár óra után megkérdezte tőlem, hogy itt kopognak az olvasók? Mondtam, nekem nem tűnt még

fel idáig, hogy kopognának, és tényleg, akkor kezdtem rá figyelni, hogy valóban, minden olvasó, mielőtt bejön, kopog. Ez olyan apróságnak tűnik, de jellemző. Azt hiszem az előbb mondta, hogy 1320 olvasónk van, tehát ez könyvtári viszonylatban kevésnek számít, tehát kicsi, alkalmunk van arra és lehetőségünk, hogy az olvasótábor jelentős részével közvetlen személyi kapcsolatokat alakítsunk ki és hát ez kölcsönös öröme válik könyvtárosnak és olvasónak. Erre is megemlíthetnék egy-két jellemző példát, mint a katonafiukkal való levelezést, a katonaszolgálat ideje alatt, vagy olyasmit, ami a közelmúltban zajlott le, amikor az egyik fiatal olvasónk felkért arra, hogy esküvőjén mint tanu szerepeljek. Hát ez mind nagy öröm a könyvtárosnak.

- Mi az oka annak, hogy ilyen bensőséges kapcsolat alakult ki könyvtáros és olvasó között?

- Gondolom, hogy ez a település sajátos helyzetével függ össze, 5 éve járok ki, és tapasztalatom szerint a lakósság, és általában a település maga a város és falu legjobb elemeit ötvözi magába. Valamikor laktam magam is falun, és akkor tapasztaltam, hogy a falusi értelmiséget egy ilyen különös, szeretettel vegyes tisztelet veszi körül, talán X ehhez tudnám hasonlítani a mi helyzetünket itt a könyvtárban, tehát nem az a kapcsolat, ami hát nagyforgalmu belvárosi könyvtárakban előfordul, hogy pult mögött állunk, vagy legalább is jelképes pult mögött és sötétkék köpeny van rajtunk, "Drágám valami jót," hanem hát tényleg úgy közelednek hozzánk, hogy nem tar-

tozunk egy kategóriába a KÖZÉRT-el, vagy a fűszeressel.

-Mióta könyvtáros Meissner Tamásné?

- Most februárban lesz 10 éve, hogy a Szabó Ervin Könyvtárban dolgozom.

- Voltak-e ennek a 10 évnek kimagasló eseményei, örömei?

- Ezt megelőzőleg, mielőtt ide kikerültem, a 10 sz. Szabó Ervin könyvtárban dolgoztam, teljesen más összetételű olvasóközön-séggel volt dolgom, ott megalakítottuk a fiatal olvasók klubját, amiben hát tényleg nagyon sok öröm volt és egy olyan munka-terület, amely nagyrészt kapcsolódik a könyvtár egyéb tevékenységéhez, de azért nagyon közel lehetett kerülni a fiatalokhoz és hát sok kellemes emlék fűződik nekem ehhez a munkához.

Ezen felbuzdulva, mikor kikerültem ide a telepre, megpróbálkoztam hasonló módszerekkel, és hasonló módon ezt a klubot ide átültetni és átplántálni a mi olvasóink körébe. Egy ideig ment is, és meg kell mondani, nem sok sikerrel. Mikor úgy gondoltuk, hogy a kudarc ellenére nem érdemes ezt tovább erőltetni, akkor leálltunk vele és elkezdtünk töprengeni, hogy mik voltak a kudarc okai? Elsődlegesen a fiatalok összetételében, különböző összetételében láttuk az itteni kudarcnak az okát, az ottani, ugynevezett esztétizáló, filozofáló fiatalok helyett itt ipari-tanulók, szakközépiskolai hallgatók, tehát elsődlegesen ilyen technikai, tudományos, műszaki kérdések iránt érdeklődő fiatalokat találtam, akiktől ez az egész problematika meglehetősen távol állt. Itt emliteném meg azt is, hogy a snobizmus, mint olyan, ami azért könyvtárakban is, meg azon kívül is itt-ott

felüti a fejét, teljesen hiányzik, a fiatalok köréből is, a felnőttek köréből is, tehát olyan ugynevezett didakt-témák, azok itt nem vonzottak közönséget, mint például az egzisztencializmus. Végül úgy döntöttünk, hogy az *Universum* című folyóirat köré építünk egy kört, érdeklődőkből, azért esett a választásunk erre a lapra, mert a legszélesebb réteghez szól, mondhatni korhatár és előképzettségtől függetlenül. Az *Universum* Klub összetétele kor szempontjából teljesen vegyes, tehát 14-től 70-ig bárki tagja lehet, meg kell mondani, hogy a különböző generációk békésen élnek egymás mellett, ilyen természetű konfliktus még soha nem volt, a fiatalok tisztelettel hallgatják az idősebbeknek az élettapasztalattal teli mondani valóját, az idősebbek pedig hát hasonló érdeklődéssel a fiataloknak a széles ismereteit tartalmazó hozzászólásaikat, tehát jól megvannak ott együtt/középiskolások, ipari tanulók, azután gyárimunkások és nyugdíjasok szép számmal. A Klubnak az egyik iratlan alapszabálya az, hogy teljesen őszintén elmondhatja mindenki a véleményét. Ezzel meg kell mondjam, hogy élnek is, sokan és gyakran, és egy foglalkozást emelnék talán ki, ami az utóbbi időkben az egyik legsikeresebb volt, a nacionalizmus kérdéséről hívtuk meg Faragó Vilmost, és ez valóban emlékezetes vita marad valamennyiünk számára, mert egy igen magas hőfoku és rendkívül őszinte, nagyon-nagyon izgalmas szép vita bontakozott ki. A viták hangulatára talán jellemző, hogy éppen a nacionalizmus vitánál egész természetesnek tűnt, amikor az egyik klubtag felpattant és József Attilát kezdett el szavalni, senki nem tűnt föl és egyáltalán nem bontotta

meg a vitának az összképét és a hangulatát, mondom, ellenkezőleg, beleillett.

- Ugy tudom, elég sok fiatal látogatja a könyvtárat?

- Hozzávetőleg 800 KISZ korosztályú fiatalunk van, ami az olvasótábornak körülbelül 60 %-a, úgy, hogy tréfásan KISZ könyvtárnak is szoktak minket emlegetni. Ami azt jelenti, hogyha valaki kölcsönzési időben, vagy különösen csúcsgyűlöletben belép a könyvtárba, akkor meglepi, hogy tényleg polcok közt és asztaloknál mindenütt fiatalok vannak,

- Azt hallotam, volt idő, amikor az ifjúságnak nemcsak a legjobb elemei látogatták a könyvtárat?

- Valóban, ez a könyvtár hőskorára jellemző, amikor, talán úgy fogalmazhatnám meg, hogy a huliganizmus nem pusztán elméleti jelentőségű volt, sem a telepen, sem a könyvtárunkban, voltak ilyen típusú fiatalok is, és annak idején emlékszem az volt a fő probléma, hogy vagy beengedjük őket a könyvtárba, vagy sem? Lévé, hogy hát olyan is volt közöttük, aki rendőri felügyelet alatt állt és elvileg a házba sem léphetett be. Mi ezt a problémát úgy oldottuk meg és egy bizonyos idő távlatából megítélve talán nem is hibásan, hogy szélesre tártuk a könyvtár kapuját és korlátlanul, mindenre való tekintet nélkül örömmel fogadtunk mindenkit, beleértve ezeket a fiatalokat is. Egy részük azóta megkomolyodott és azóta is dolgozik, me is könyvtártagok, sokféle kísérlet történt, például ugynevezett Makarenkó módszerrel is próbálkoztunk, amikor bejöttek a könyvtárba, nekünk sürgős ügyünk akadt az olvasóban, vagy az irodában és otthagytuk őket.

hosszabb ideig, böngészni a polcok közt, és hát igyekeztünk a bizalmunkat mindenképpen kifejezésre juttatni. Sikerült is egy bizonyos kapcsolatra szert tennünk, nyilván sok egyéb hatás is érte őket a könyvtáron kívül, ez csak egy volt, a sok közül, lévén, hogy maga ez a probléma is társadalmi és nem egyéni problémaként jelentkezett, itt nálunk.

- Mindig izgalmas kérdés a könyvtáros számára, hogy mit is olvasnak az olvasói?

- Az igazság az, hogy olvasóink visznek Berkesit és Thomas Mannt, és Rejtőt és Petrarát, ezt nem pusztán a karikírozás kedvéért említettem ezeket a neveket, hanem mert ez az igazság, olyan mértékben, hogy nemcsak általában jellemző az, hogy ilyen szélsőséges műveket visznek, hanem még egy olvasó esetében is érdemes esetleg itt az olvasói tasakokban szétnézni még egy olvasó esetében is igen gyakran előfordul, hogy teljesen az ... és az értékes irodalom egy tasakban megfért.

Érdekes megfigyelésünk az, hogy.. és örvendetes, hogy a fiatalok a kötelező irodalmat és általában mindazt, amire az iskola tanárai felhívják a figyelmet, általában elviszik, el is olvassák. A meglepő az, hogy ugyanezeknél a fiataloknál, akik valóban a világirodalom jeles alkotásaival így megismerkednek, ugyanakkor, amikor, hogy úgy mondjam privát olvasóként jelentkeznek, jóllehet ez egy alkalommal történik a kettő, amikor a kötelezőt és a maszek olvasmányt elviszik, teljesen igénytelen, értéktelen, sok esetben tényleg elfecsérelt percek és órákat okozó műveket visznek, ez mondom a könyvtárnak az egyik legfőbb problémája és nekünk könyvtáro-

soknak, hogy valahogy szinkronba hozni ezeket a dolgokat, készítettünk ennek érdekében egy felmérést is, ami azt célozta, hogy magyjból tisztába jöjjünk vele, mégis, mit olvasnak az olvasóink, kor, stílus, műfaj, érték és még egyéb szempontok szerint, meg kell mondani, hogy változatlanul vezet a romantika iránti igény, a romantikaéhség még koránt sincs kielégítve, ami önmagában talán nem problematikus, de akkor, amikor ez már a kamaszkorban túl is tartósan jelentkezik, akkor a könyvtárosnak igyekezni kell ezt az egyirányú érdeklődést befolyásolni és helyes irányba terelni. Több-kevesebb sikerrel ezen munkálkodunk. A felmérés az igazolta a gyakorlati tapasztalatot, ilyen szempontból nem okozott meglepetést, a regény az messze vezet a műfaj-listánkon, mégpedig a nagylélegzetű, jó vastag könyveket szeretik és azokat viszik ma is. Ez tulajdonképpen ellene szól annak a nézetnek, mely szerint korunk embere éppen életritmusa is, és a rohanó élettempó következtében rövidlélegzetű dolgokat, kisregényeket, novellákat olvas. Nálunk ez nem jellemző.

- Szép, esztétikus, jól berendezett és mindenki által támogatott könyvtár vezetője. Hivatásában tehát kiegyensúlyozott, boldog ember. Vannak-e mégis megoldásra váró problémái?

- Problémáim szerencsére vannak bőven, megoldandók, legfontosabb dolgunknak tekintjük, hogy a közelünkben levő ipari tanuló intézettel elmélyítsük a kapcsolatunkat, ahol 1000 fiatal tanul és ezeknek egy töredéke csak könyvtári tag, jóllehet nálunk is működik könyvtár, de azért sok mindenben tudnánk mi is a se-

gítségükre lenni, elsődleges feladatunknak tekintjük tehát az iparitanulók körében szélesebb propagandát és több olvasót, naponta megújuló problémánkat jelenti, az említett izlásállapot kérdése, amin minden erővel szeretnénk változtatni Ecsedi Kati kollegámmal együtt, ennek pontos receptjét sajnos nem ismerjük, terveink sem teljesen konkrétak és körülhatároltak, minden esetre szeretnénk elérni elsősorban azt, hogy a szocialista eszmeiségű irodalomnak ez olvasottsága emelkedjen a könyvtárban, és azt elérni, hogy a nem irodalomból az irodalomhoz vezető lépést az olvasóink megtegyék a mi segítségünkkel,

- A Csillagtelep-i könyvtár, a művelődési otthonnal együtt a környék egyetlen művelődési intézménye. S mint ilyennek, sikerült máris elérni, hogy a település szellemi központja legyen. A csillagtelepi könyvtáros jól látja ebből a helyzetből fakadó feladatait. Teljesítésükhöz hadd kívánjuk neki további sikereket.

Botond Edit Könyvtáros Csillagtelepen című riportja hangzott el.